

Управління освіти Луцької міської ради
Міський методичний кабінет
Комунальний заклад
«Луцький навчально-виховний комплекс
«Гімназія №14 імені Василя Сухомлинського»
Луцької міської ради Волинської області»

Марія Дацюк

Велетень педагогічної думки
(з досвіду використання спадщини В.О.Сухомлинського)

Методичні рекомендації

Луцьк - 2015

Схвалено науково-методичною радою
Луцького НВК «Гімназія №14
імені Василя Сухомлинського»
(протокол №4 від 12.01.15 р.)

Дацюк М.І. Велетень педагогічної думки (з досвіду використання спадщини В.О.Сухомлинського): Методичні рекомендації. – Луцьк, 2015. – 44 с.

Автор:

Дацюк М.І., завідувач бібліотеки НВК «Гімназія №14 імені Василя Сухомлинського»

Зміст

Передмова.....	4
В.О.Сухомлинський про книгу, читання.....	7
В.Сухомлинському присвячується... (вірші про видатного педагога).....	10
Фотоматеріали.....	15
Літературно-музична композиція «Людина починається з добра».....	21
Література.....	36

Передмова

В.О.Сухомлинський - видатний педагог-практик, вчений зі світовим ім'ям, кандидат педагогічних наук, член-кореспондент АПН, письменник, Людина, чий феномен і досі не до кінця осягнутий педагогами, психологами, філософами.

У наш час особливо гостро відчувається потреба в життєво важливих порадах В.О.Сухомлинського. Ми знову і знову повертаємося до великого педагога і великого письменника, який допомагає дітям стати чуйнішими, розумнішими, добрішими, а дорослим – краще зрозуміти складність і важливість так званих дитячих проблем.

Для сучасного педагога неабияку цінність мають методичні поради видатного педагога щодо виховання гуманістичної культури дітей і підлітків, напрямів практичної естетичної роботи з учнями, формування духовного світу особистості. Ідеалом учителя сучасної школи повинен бути вихователь-гуманіст, яким був сам В.Сухомлинський і якого він бачив у своїх дітях.

В.О.Сухомлинський у своєму педагогічному мисленні, у своїй творчості не просто випередив свій час, а став непідвладний часові – його ідеї служать багатьом поколінням послідовників великого педагога. Він став учителем і для дітей, і для дорослих: на його працях, з його ідеями зросло не одне покоління творчих учителів, хороших керівників шкіл.

З кожним роком все ясніше і чіткіше відкривається і розуміється завжди актуальна сутність його гуманістичної освітньо-виховної і розвивальної системи, яка побудована на концепції всебічно розвиненої особистості.

Навчально-виховна система сучасної школи, на думку багатьох педагогів, повинна базуватися на одній із найважливіших ідей В.О.Сухомлинського: духовне життя її має бути настільки багатогранним, щоб кожна дитина знайшла поле для розкриття, вираження, утвердження своїх сил і творчих здібностей. Смісл духовного життя школи полягає в тому, що в кожному вихованцеві пробуджується його індивідуальна людська неповторність.

Педагог стверджував, що навчання у школі повинно бути не завершенням, а лише початком всебічної освіти, фізичного, духовного, інтелектуального, соціального удосконалення людини упродовж її подальшого життя. Тому в процесі навчання дітей треба спонукати до самостійної пізнавальної діяльності, до самоосвіти. Цю роботу слід починати з малих літ, формуючи в дітей допитливість, тоді навчання для них не стане тягарем. На його думку, дитина не може бути щасливою в школі, якщо їй там погано. Одна з його фундаментальних ідей звучить так: навчання повинно бути радісною працею. Ми розуміємо, що це можливо лише в умовах співпраці, під час спільної творчості вчителя й учнів як на уроці, так і в позакласній роботі. Урок, на думку В.Сухомлинського, – це не просто логічно закінчений, цілісний, обмежений певними рамками відрізок навчально-виховного процесу, «це дзеркало загальної та педагогічної культури вчителя, мірило його інтелектуального багатства, показник його кругозору, ерудиції». І кожна дитина повинна бути співтворцем уроку, тільки тоді він буде ефективним.

В.О.Сухомлинський здобув визнання у педагогічних колах ще за життя, але справжнє поцінування прийшло до нього після смерті. Великого педагога вже давно немає з нами, проте і сьогодні його думки про цінність особистості лишаються актуальними.

Праці директора сільської школи перекладені майже всіма мовами світу і допомагають у повсякденній роботі тисячам учителів. Сухомлинський цікавий не лише як класик педагогічної науки, а й як особистість.

Багато сказано і написано про В.О.Сухомлинського, однак його творча спадщина потребує подальшого дослідження і втілення у педагогічну практику. Сьогодні ж добре зрозуміло одне – ідеї видатного педагога надійно і ще довго служитимуть людям. Наше ж завдання – зробити все для того, аби золоті зерна цінного досвіду В.О.Сухомлинського успішно слугували плідному розв'язанню сучасних актуальних завдань в галузі освіти і виховання підростаючого покоління.

Упродовж десятиліть у нашому навчальному закладі успішно втілюються ідеї та творча спадщина видатного педагога-практика, вченого зі світовим іменем, кандидата педагогічних

наук, члена-кореспондента АПН України В.О.Сухомлинського, який 17-річним юнаком розпочав свою педагогічну діяльність. Варто зазначити, що вся педагогічна система, архітектором якої був В.О.Сухомлинський, побудована на розробленій концепції всебічно розвиненої особистості. Його педагогічна концепція високогуманна і демократична, вона органічно поєднує класичну і народну педагогіку.

В.О.Сухомлинський – автор педагогічних праць: «Серце віддаю дітям», «Народження громадянина», «Як виховати справжню людину», «Сто порад учителям», «Батьківська педагогіка» та ін. Загалом він написав 41 монографію, понад 600 наукових статей.

У праці «Павлівська середня школа» Василь Олександрович Сухомлинський доводить, що найбільш повноцінним суспільним вихованням є виховання родинно-сімейне, яке не тільки дає змогу виховувати молоде покоління, а й удосконалювати моральне обличчя родини, суспільства. За переконанням педагога, плідна співпраця школи і родини можлива за умови органічного взаємозв'язку змісту виховання у школі і родині та єдності їх виховної діяльності.

У нашій гімназії велика увага приділяється родинному вихованню. Тут системно й успішно реалізується концепція виховної роботи з формування національної свідомості й самосвідомості учнів, батьків, учителів через вивчення родоводу, створення «клас-родини» з урахуванням виховного досвіду сімей, етнопедагогіки. Вплив родини на виховання обдарованих дітей особливо важливий. Досвід роботи з сім'ями учнів переконує, що самоосвіта, самовдосконалення і самореалізація батьків – найкраща методика виховання дітей і не тільки обдарованих. Саме тому напрацювання В.О.Сухомлинського є для нас неоціненним скарбом у підготовці та проведенні родинних свят та інших виховних заходів. Лише родинних свят протягом навчального року у НВК відбувається до 60, гарною традицією на яких є обов'язкова участь батьків, представлення родоводу.

«Ще в ранньому дитинстві людина повинна пройти велику школу тонких, сердечних, людських взаємовідносин. Ці відносини – найголовніше моральне багатство сім'ї». А тому великий педагог і проповідував, і практично здійснював педагогічну освіту батьків.

У гімназії з цією метою плідно працює обласна авторська школа вчителів початкових класів Мельник А.О. «Родинне, сімейне виховання. Використання творчої спадщини В.О. Сухомлинського для виховання молодших школярів», «Батьківська світлиця», Мала академія народної педагогіки, діє народний етнографічний музей. В.О.Сухомлинський своїми порадами, науковими працями, художніми творами показує вчителям, вихователям, батькам, «як утвердити в серцях дітей доброзичливість, дбайливе ставлення до живого й прекрасного». Для досягнення найкращого результату, необхідно, на думку великого педагога, уміти глибоко проникати в духовний світ дитини, знайти, помітити, а іноді й створити психологічну ситуацію, збудити емоційну чутливість до побаченого, спонукати її до виявлення благородних почуттів в активній діяльності.

Педагогічна спадщина В. Сухомлинського багатопланова. Вона зазнавала певної еволюції, постійно збагачувалась, поглиблювалась.

Вчительсько-викладацький колектив нашого НВК робив і робить усе можливе, щоб золоті зерна цінного досвіду В.О.Сухомлинського слугували плідному розв'язанню сучасних актуальних завдань в галузі освіти і виховання.

Щороку у гімназії проводяться Сухомлинівські дні, у рамках яких тематичні уроки, обговорення творів Педагога, інсценізація його казок, педагогічні читання, родинні свята, відкриті уроки, віртуальні екскурсії «Дорогами Майстра», засідання авторської школи, захист проєктів «Школа майбутнього», виставки малюнків за його творами, уроки Доброти, екскурсії у навчальні заклади міста тощо.

Глибокий емоційний заряд та стимул до того, щоб пробудити у кожному вихованцеві його індивідуальну людську неповторність дали нам І Сухомлинівські всеукраїнські педагогічні читання, які започаткувалися на базі гімназії ще у 1994 р.

Традиційні педагогічні читання дають можливість поглянути на постать Василя Олександровича в усій її багатогранності.

Надзвичайно цікавою, піднесеною була зустріч із донькою В.О.Сухомлинського, академіком АПН України Ольгою Василівною Сухомлинською, яка високо оцінила працю нашого педколективу, учнів: «Щиро дякую колективу школи-гімназії №14 м.Луцька за доброту, гостинність, щирі й теплі слова шани до Василя Олександровича. Вражена Вашою

великою подвижницькою працею в ім'я дитини, родини, України. Бажаю подальших успіхів у роботі! З найкращими побажаннями Ольга Василівна Сухомлинська» (запис у книзі відгуків).

Гарні відгуки про діяльність нашого НВК залишив і директор Павлиської школи, де працював В.Сухомлинський і яка носить його ім'я.

Приємно зазначити, що на сьогоднішній день п'ятеро наших учителів удостоєні високої нагороди – почесного знака імені В.Сухомлинського. Це Мельник А.О., Рудницька О.Б., Романюк О.О., Свинчук А.В., Кардаш М.М.

Активно використовують творчу спадщину В.О.Сухомлинського і мають власні напрацювання і охоче діляться досвідом учителів закладу. Свідченням напрацювань наших учителів є творчі доробки на основі практичного втілення досвіду, ідей великого Майстра, публікації у фаховій пресі.

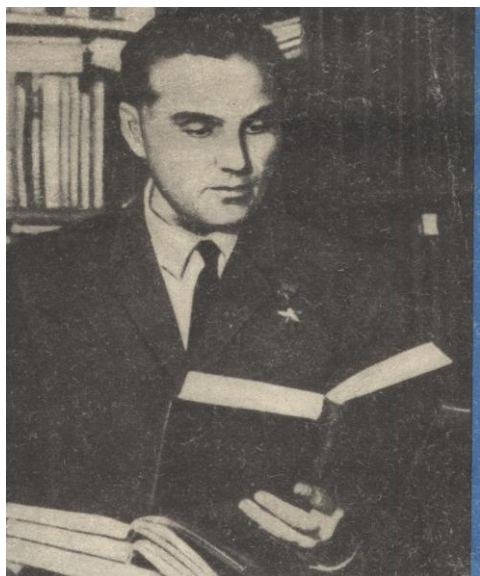
Значну роль відіграє гімназійна бібліотека та методичний кабінет, де є постійнодіючі виставки, необхідна література, куточок імені В.Сухомлинського, творчі доробки учителів. Адже В.Сухомлинський стверджував, що школа стає справжнім осередком культури лише тоді, коли в ній панують 4 культу: культ Батьківщини, культ людини, культ книжки і культ рідного слова.

Рішенням Луцької міської ради від 25.06.2014р. №61/41 гімназії присвоєно ім'я Василя Сухомлинського. 7 жовтня 2014р. відбулася творча зустріч учнівського, вчительського й батьківського колективів закладу із донькою великого педагога, академіком НАН України Ольгою Василівною Сухомлинською. У гімназії відкрито музейну кімнату Василя Сухомлинського.

26 вересня 2014 року у гімназії відбулося відкриття музейної кімнати Василя Сухомлинського. Директор Марія Миколаївна Кардаш привітала учнів і педагогів із визначною подією у житті закладу і подарувала у музейну кімнату наукову та художню літературу, а також документи, які стануть частиною експозиції (лист Ольги Василівни Сухомлинської та копію рішення Луцької міської ради про присвоєння гімназії імені Василя Сухомлинського). Незабутнє свято підготувала з гімназистами 5-А класу вчитель української мови і літератури Тетяна Леонідівна Киндибовська. Її учні стали першими екскурсоводами музейної кімнати. Вони цікаво розповіли присутнім про В.О.Сухомлинського як яскраву особистість, великого педагога, всесвітньо відомого вченого і талановитого письменника, а також розказали про досвід педагогічного колективу щодо втілення його спадщини у практику. Учні початкової школи, яких підготувала вчитель Алла Олексіївна Мельник, чудово інсценізували твір В.О.Сухомлинського «Дід Осінник». Гімназистки-старшокласниці зачарували учасників заходу гарним виконанням українських пісень.

Ми переконані, що в школі ХХІ сторіччя мають бути створені сприятливі умови для становлення неповторної людської індивідуальності у сфері творчої праці, що є самою суттю духовного життя особистості, основою, серцевиною її світовідчуття, без якого немислиме гармонійне виховання, формування оптимізму, впевненості у своїх силах. У цьому нам допомагає використання спадщини великого педагога і вченого зі світовим ім'ям В.О.Сухомлинського.

В.О.Сухомлинський про книгу, читання

Педагогічна спадщина В.О.Сухомлинського різнобічна і багатопланова. Уся система діяльності павлівського вчителя перейнята високими принципами гуманізму, глибокою повагою до особистості дитини.

Це йому належать прості й мудрі слова: «Людина повинна вчитись тому, що вона людина».

Школа стає справжнім осередком культури лише тоді, коли в ній панують чотири культу: культ Батьківщини, культ людини, культ книжки і культ рідного слова.

Якщо з дитинства у дитини не виховано любові до книжки, якщо читання не стало її духовною потребою на все життя, – в роки отрочтва душа підлітка буде порожньою, на світ божий виповзає, неначе невідомо звідки воно й взялося, погане.

Читання як джерело духовного збагачення не зводиться до вміння читати; з цього вміння воно тільки починається. Вміти читати – означає бути чутливим до змісту й краси слова, його найтонших відтінків. Тільки той учень «читає», у свідомості якого слово вирає, тріпоче, переливається барвами і мелодіями навколишнього світу.

Читання – це віконце, через яке діти бачать і пізнають світ і самих себе.

До того, як прочитати перше слово, дитина повинна почути читання вчителя, матері, батька, відчути красу художніх образів. Дитина не побачить краси навколишнього світу, якщо вона не відчула краси слова, прочитаного в книжці.

Однією з істин моєї педагогічної віри є безмежна віра у виховну силу книжки. Школа – це насамперед книжка. Виховання – насамперед слово, книжка і живі людські відносини. На жаль, книжка ще не посіла належного місця у вихованні й особливо у самовихованні дітей і юнацтва. У багатьох школах немає розумного добору книжок для ідейного самовиховання, а якщо вони і є, то часто стоять на бібліотечних полицях, як сплячі велетні.

Книжка – це могутнє знаряддя, без неї я був би нічим або недорікуватим; я не міг би сказати юному серцю і сотої частки того, що йому треба сказати і що я говорю.

Розумна, натхненна книжка нерідко вирішує долю людини.

Читання книжки про людину, життя якої є взірцем, ідеалом, – це не тільки один з етапів пізнання людини, це найважливіший момент самовиховання.

Прочитавши книжку про справжню людину, юний вихованець бере в руки мірку, якою вимірює сам себе. З моменту зустрічі зі своєю книжкою до юного громадянина приходять зрілість думок і переконань, розширюється його горизонт. Він бачить себе громадянином своєї Вітчизни, сином свого народу.

Вдумливий учитель вже з перших кроків роботи з дітьми продумає, які книжки мусить прочитати (і перечитати) за роки навчання в початкових класах кожен вихованець. Ті книжки обов'язково мають бути в бібліотеці (та й не в одному примірнику). Без цього школа може перетворитися з вогнища інтелектуальної культури в місце, де панує зубрячка.

Позакласне читання – то, образно кажучи, і вітрила, завдяки яким корабель думки пливе вперед, і вітер, що надимає вітрила. Немає читання – немає ні вітрил, ні вітру.

Читання – самостійне плавання в морі знань, і наше завдання полягає в тому, щоб кожен вихованець зазнав щастя цього плавання, відчув себе сміливцем, який став віч-на-віч із безмежним морем людської мудрості.

У початковій школі самостійне читання відіграє особливу роль в інтелектуальному, моральному та естетичному розвитку. Від того, яке місце посідає воно в духовному житті школяра, залежить і його ставлення до навчання.

Успішне навчання в середніх і старших класах залежить насамперед від уміння свідомо читати, – читаючи, думати й, думаючи, читати.

Не можна уявити повноцінного виховання, якщо людина в дитячому віці не пізнала на власному досвіді хвилюючої радості думання над книжкою. Читання стає могутньою виховною силою завдяки тому, що, захоплюючись моральною красою, прагнучи наслідувати, людина починає думати про себе, оцінювати свої дії та вчинки, вимірювати себе певною міркою моральності. Читання і роздуми над книжкою стають інтелектуальною потребою. Це надзвичайно важливо для виховання тієї культури думки, без якої немислимий потяг до навчання, прагнення опанувати нові й нові знання.

Думки, пробуджені над книжкою, є мовби добре обробленим полем, на яке падає насіння знань, проростає, дає врожай. Завдяки думанню над книжкою полегшується засвоєння програмного матеріалу. Чим більше учень міркує над книжкою, чим дужче зринає в його душі почуття захоплення, пробуджене книжкою, тим легше йому вчитися.

Читання, читання і ще раз читання.

Багате життя в світі книжок. Неможливо бути педагогом, наставником, якщо у вас немає свого неповторного, глибоко особистого життя в світі книг.

Дружба учителя з учнями немислима, якщо в учителя немає життя в світі книг, оскільки ця дружба ґрунтується на багатстві інтелектуальних інтересів. Одне з найважливіших виховних завдань полягає в тому, щоб відчинити перед дитиною двері в наш світ книг, ввести її в цей світ з малих років. Найкрасивіше і найтонше, найрозумніше і найсильніше, чим нам треба продовжити себе в своїх вихованцях, – це шанобливе схиляння перед книгою, закоханість у книгу.

Важливе завдання вивчення літератури у школі – добитися того, щоб книжка увійшла в життя молоді людини як духовна потреба, щоб шкільним вивченням літератури не закінчилось, а тільки почалося духовне життя людини у світі книг. Без цього викладання літератури втрачає будь-який смисл.

Можна жити і бути щасливим, не оволодівши математикою. Але не можна бути щасливим, не уміючи читати. Той, кому не доступне мистецтво читання, – невихована людина, етичний неук.

Хай книжка захоплює так, як улюблена мелодія, як прекрасний танок.

Усе із чогось починається: школа з порога, урок – з дзвінка, а знання – з книги, вчителя та бібліотекаря.

Бібліотека – це той храм, де завжди народжується й зберігається духовність.

Споглядання і слухання, переживання побаченого і почутого – це перше вікно у світ краси...

Що було найголовніше в моєму житті? Без вагань відповідаю: любов до дітей.

Життя сучасної людини немислиме без того постійного духовного спілкування з книжкою, яка надихається гордим людським прагненням звеличити самого себе.

Тільки книжки перетворюють подив на допитливість. Тільки читання відкриває перед людиною розкіш інтелектуального життя.

Щоб зацікавленість чимось виявилася швидкоплинною і випадковою, нехай в дитинстві людина читає, думає, шукає; нехай інтелектуальне життя тісно пов'язується з творчими, трудовими інтересами.

Читання В.О.Сухомлинський розглядав як необхідну умову формування духовно багатой особистості.

У багатій спадщині В.О.Сухомлинського окремо слід відзначити педагогічні казки для дітей, які окремими виданнями обнародовані уже після смерті автора.

Педагогічні казки – дивосвіт малят, розкритий очима мудрого наставника, який не повчає дітей, не спонукає чи заохочує їх, а просто йде поряд, радіючи разом з ними кожному новому відкриттю.

Педагогічні казки В.О.Сухомлинського нібито опосередковано, непомітно зовні, але активно й ефективно виховують у дітей дошкільного й молодшого шкільного віку найкращі людські почуття щиросердечності й любові до всього прекрасного, формують перші навички людяності у взаєминах між юними особистостями.

Вірші про Сухомлинського

Учитель, герой і поет
З серцем палаючим Данко
Справжній палкий гуманіст
Щастя творив до останку

До Сухомлинського припавши світлих дум,
Збагачуючись мудрою красою,
Ви твори Вчителя читайте,
Потрібне й невмируще позичайте.

Паростки добра

Учитель Сухомлинський щедре серце мав,
Любов свою велику він дітям віддавав.
Клуб «З поглядом в майбутнє» – це паростки добра,
Ми – сухомлинці юні, щаслива дітвора.
Із чистої бездонної криниці
Ми п'ємо знань цілющу воду,
І радістю наповниться всім серце –
В майбутнє пробиває, в майбутнє пробиває
Дорогу духовне джерельце.
Світ рішуче вступає в століття Людини,
Що засіяно буде в душу дитини.
Проросте добрим колосом, вродить зерном
І наповнить серця всіх Любов'ю й Добром.
І запалена іскра вогню Педагогом
Все продовжує в школі яскраво горіти.
Щедрий спадок той творчий Людини від Бога
Вивчать усюди дорослі і діти.
Ми стартуємо впевнено в краще майбутнє,
Бо зігріті усі мудрим словом – тепло,
Є надія в нас, розум і сила могутня –
Відродити Україну Красою й Добром.

Пам'яті Василя Сухомлинського

Серце він сповна віддав дитині,
А вогонь, мов Прометей, в світі несе.
Ним пишається повіки Україна.
Ми завдячуємо Вам, вчителю, за все.

Для кожного він слово своє мав,
Кожній дитині якусь часточку віддав.
Від серця, що як Данко запалив,

Нам, педагогам, він по іскорці зронив.

Він жив на цьому світі для людей,
Бо так душа йому воліла й добре серце,
Радів, коли лунав дитячий сміх,
І радив берегти добра джерельце.
У праці промайнули всі роки,
Порозлітались, мов птахи, по світу діти.
Та залишилось серце назавжди
У добрих справах учнів вічно жити.

У Сухомлинського була магічна сила,
Бо «серце дітям віддане» сповна.
Любов – його довершене визнання,
Одна любов і гуманізм один.
За таємниці виховання і навчання
Нетлінна пам'ять і низький уклін.

Очі Сухомлинського

Твоїх очей безмежний океан,
Де в глибині притишена стихія.
Уже з небес свій оглядаєш лан,
Який колись зерном добра засіяв.

Вдивляєшся, чи колос не достиг,
Чи не прийшла пора його збирати.
Стискає болем серце, що не встиг
Ти стільки ще порад землянам дати.

В твоїх очах задума і тепло,
Надія й віра, що прийде та днина,
Коли то стане дійсністю – не сном,
Що в школі буде бог один – дитина.

Для неї все: програми і книжки,
Закони мудрі, теореми й дати.
Та думаймо, панове, лиш завжди,
Чи все оте так необхідно знати.

Для того, щоб побудувати світ,
Де честь і розум – то найвища сутність.
Тим менше лишиться до нього літ,
Чим більше в школі буде він присутній.

Коли шукаю відповідь одну,
Яку дорогу з багатьох обрати,
В очей Твоїх вдивляюсь глибину,
Іду до Тебе як до батька й брата.

Юрій Мальований

Ти приходиш до мене світанками синіми
Із плодами добірними Саду Павлиського,
Із листом недописаним всім нам і синові,
Із думками-птахами, що линуть ген високо.

Ти приходиш з любов'ю й несхитною вірою
В верховенство добра у творінні будущини.
Ти довів це життям своїм повною мірою,
Заповітом лишив покоління грядущому.
Майже все, що ми маємо світлого й доброго
У будові шкільній, може, десь і не вкритій ще,
Проростало тоді під Твоїм мудрим поглядом
В благодатнім теплі Школи неба відкритого.

Ти приходиш, Ти йдеш, Ти крокуєш планетою,
В різних світу кінцях Твою справу збагачують.
Не згубімо ж усю з падіннями й злетами
Твою світлу зорю над Українською хатою.

Юрій Мальований

Пророк

В глибокім сні країна спочивала,
Ніщо, здавалось, не пробудить нас.
Тебе сама історія обрала,
І Ти прийшов, щоб обігнати час.

В дитині бачив над усе людину,
А не простий бездушний механізм.
Їй серце щедро віддавав щоднини –
У цьому твій «абстрактний гуманізм».

Навчав терпляче в лісі і у полі
Торкнутись квітки й не струсить росу,
Проголосив святинями у школі
Природу, Матір, Працю і Красу.

Ми лиш тепер приходимо до цього
І не відступим більше ні на мить,
Над нами як суддя і вчитель строгий
Бджола Твоєї мудрості бринить.

Юрій Мальований

Пам'ять

Серпень тихо згаса. В шибку стукає вересень,
Коридори шкільні заповня дівтора,
У тривогах земних перед вильотом селезень.
Вже до Тебе прийти поклонитись пора.

Поклонитись за серце добра й справедливості,
Поклонитись за сонце в дитячих очах,
Поклонитись за те, що з Твоєї ж бо милості
Слава Школи Дитини луна по світах.

Болем ранили душу байдужість і підлощі,

Як докір нам усім Твоя совість свята.
Хто ще досі не зна, що вселюдські є цінності,
Хай казки Твої світлі і мудрі чита.

Тридцять літ поминуло, як Ти ідеш вічністю,
Знов на ниві Твоїй благодатні жнива.
Не у бронзі, а в ділі, важкому й величному,
Будеш жити, допоки Україна жива.

Юрій Мальований

Освящаймося

Його Душа – це розум і чуття,
Це грона найсвітлішої любові.
Усе його натружене життя
Просіяло у ділі й мудрим слові.
Його Душа – це променистий блиск,
Це джерело духовності могутнє,
Вона безсмертна. Ти її торкнись –
І розумієш тільки вічне й сутнє.
Його Душа – це ніжність і тепло,
Безмежжя інтелекту, думи зрілі.
Не вибереш із неї все добро,
Яке вливає богатирські сили.
Його Душа – це всі палкі думки,
Що молоком і сонечком пульсують.
Напийсь! Зігрійсь!
І будь завжди таким,
Як Сухомлинський!
Творчістю нуртують
Нехай у кожного свої уроки,
Вулканом працелюбства виливайся!
Щоб залишати слід ясний, глибокий.
Його життям прекрасним освящайся!

В.О.Сухомлинському – 80

...І жива та трава, по якій він щоранку ходив,
І живі ті слова, що він світові й нам наділив.
... Кажуть, ніби важче стало вам працювати, вчителі.
Ген світліють обличчя дітей, відступа холоднеча,
Променішають очі – Сухомлинський іде по землі!
Без горіння душі як запалиш учнівські зиниці?
Все живе на світі безконечно жадає тепла.
Педагоги майбутні і суці!
На Павлиш хай дорога святиться!
Там від поглядів юних добром розквітає земля.
Прийдуть діти до класу. Не раз, і не два, і не всоте.
Тільки де ж той учитель? Огорне мовчанка німа.
Мабуть, він спочива після дуже важкої роботи,
Зачекалися діти... А його все нема та нема.
Я урок підучив, все, як слід, розкажу, без підказки.
А мені щонайкраще – то праця у квітнику...
Поспішайте, Учителю, так самотньо без Вашої казки,
І не радує дня позолота в осіннім вінку.

Я Вам вірю, малята, тільки прошу мене не чекати,
Надто довга дорога... Пробачте, нема їй кінця.
Вас чекають віти – вітровійні, дивами багаті.
Вам повірять світи, бо вам доброта до лиця.
Вересніє Павлиш, опромінює землю зорями,
Золотою живицею сотнею провісних книг.
Зачитались народи Василя Сухомлинського творами,
Всі ми учні його, доки літ миготітиме біг.
Тебе не зламало у вирі життя
Відлуння далекого бою.
Ти з нами ідеш у дзвінке майбуття,
Як личить Людині, Герою.
Хай сурмою в наших серцях виграє,
Квітує рожевим суцвіттям
Живе, невмирущеє серце твоє,
До крапельки віддане дітям.
А сьогодні зібрались в гімназії ми
З днем народження його привітатъ,
І букети свої вересневі
В подарунок йому щоб віддати.

ФОТОМАТЕРІАЛИ

Відкриття музейної кімнати В.О.Сухомлинського

Перші відвідувачі музейної кімнати

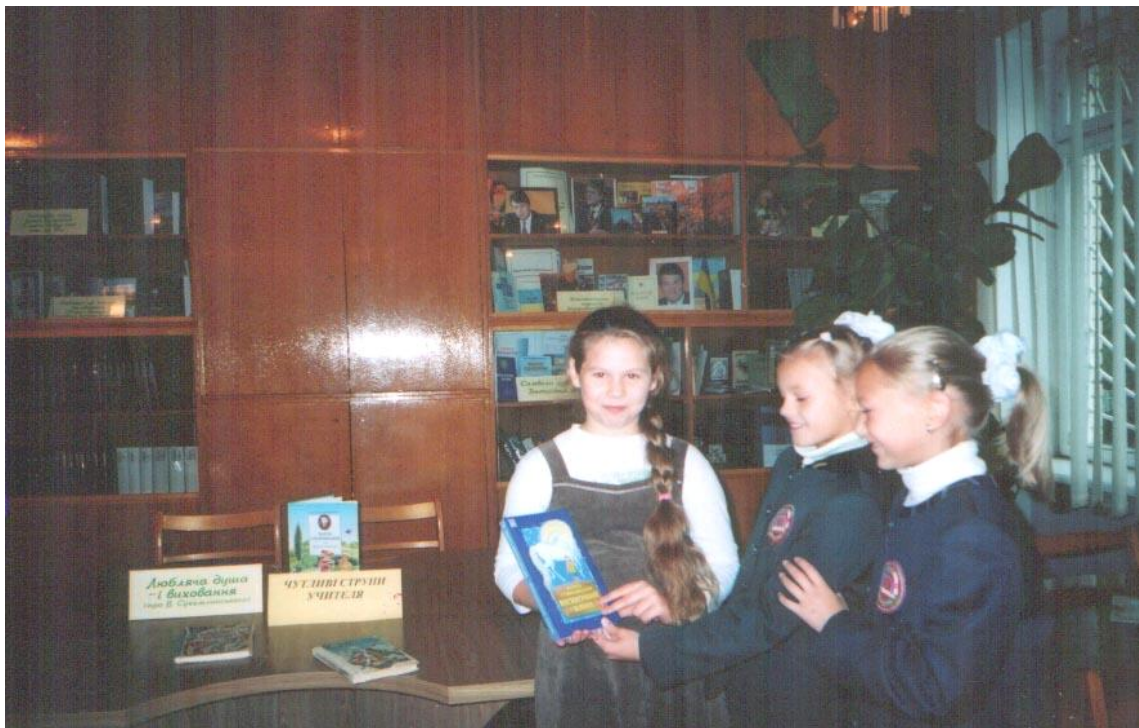
О.В.Сухомлинська в музейній кімнаті В.О.Сухомлинського

Експозиція музейної кімнати

Виставка в бібліотеці до дня народження В.О.Сухомлинського

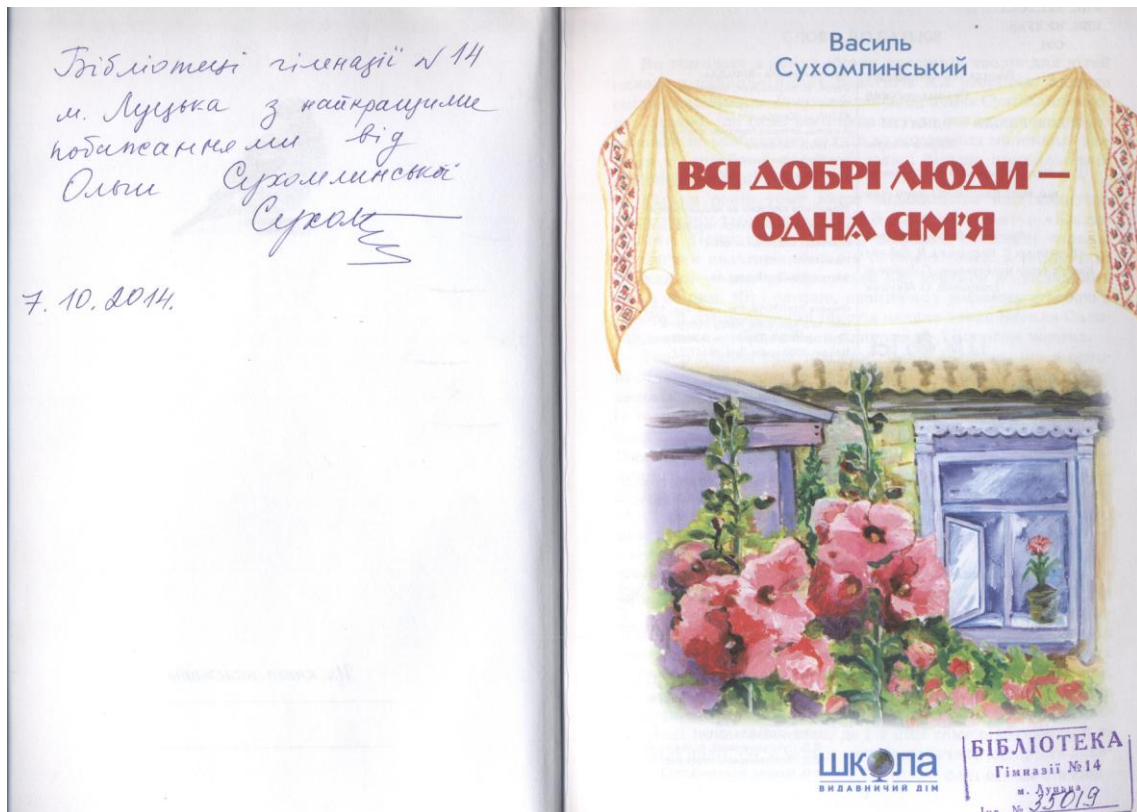
Знайомство з книгою В.Сухомлинського «Вогнегривий коник»

Презентація книги В.Сухомлинського «Вогнегривий коник»

Академік Національної академії педагогічних наук, доктор педагогічних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України
О.В. Сухомлинська в бібліотеці гімназії

Родинне свято у 4-А класі «Людина починається з добра»

Людина починається з добра
(Літературно-музична композиція)

Мельник А.О., класовод 4-А класу,
Дацюк М.І., завбібліотеки

Учень. Осінній день, осінній день, осінній!
О синій день, о синій день, о синій!
Осанна осені, о сум! Осанна.
Невже це осінь, осінь, о! - та сама.

Учень. Останні айстри горімець зайшлися болем.
Ген килим, витканий із птиць, летить над полем.
Багдадський злодій літо вкрав, багдадський злодій.
І плаче коник серед трав - нема мелодій.

Ліна Костенко

Учитель. Надворі осінь, сум, печаль
Покрилось небо в сіру шаль.
Сумні дерева при дорозі
Стоять в печалі і тривозі,
Шумлять гілками і мені
Розказують свої жалі.
І сумно так струмок дзюркоче
Закутись в лід міцний не хоче.
На серці в мене такий жаль!
Надворі осінь, сум, печаль!

Ось такі сумні картини осені побачила Ліна Костенко.

Осінь чарує нас і тим смутком, коли одлітають журавлі у вирій, а з ними і наші літа.
Коли в холодному ясному небі і вдень і вночі повно їхнього плачу: крру! крру!..

А ось наші діти побачили зовсім інші картини осені.
Осінь - золотокоса, чарівна, мила, пахуча!
Вони щасливі!
А коли щасливі діти, радісно і нам!

«Сьогодні ми такі щасливі»
Сл. Н. Шугніло

Сьогодні ми такі щасливі –
Золотокоса осінь в полі,
І пахнуть яблука і сливи,
Ми знову разом в рідній школі.

Приспів:

Голосочки, як дзвіночки: дзень, дзень, дзень. Від душі ми
вас вітаєм: «Добрий день!» Голосочки: дзень, дзень,
дзень. Від душі всім - добрий день, Від душі всім добрий
день.

Сьогодні ми такі співучі,
У всіх нас усмішки ясні. Нас вчителі
найкращі учать, Ми наче птахи
навесні.

Сьогодні ми такі веселі,
Такі бадьорі, молоді.
Відкрила рідна школа двері
У світ широкий у житті.

Учитель. Вдумаймося в ці слова:
«Доброго дня!» «Доброго дня!»
Звичні слова. А який глибокий зміст!
А коли ці слова скаже добра людина, то і день буде добрим.
- А чи замислювались ви, шановні гості, що таке добро?
Саме для цього ми і зібralись у родинному колі. А допоможе
з'ясувати нам це питання мудре слово Великого Добротворця - Василя Олександровича
Сухомлинського.

Учень. Сказав мудрець:
Живи, добро звершай!
Та нагород за це не вимагай!
Лише в добро і вищу правду віра
Людину відрізня від мавпи і від звіра.
Хай оживає істина стара:
Людина починається з добра!
(Любов Забаїта)

Учень. Різноманітний, безмежний і дуже цікавий навколишній світ. Але кожної миті ми
повинні пам'ятати, навіщо живе людина на землі.

Учень. Якби цей світ ми вміли розгадати!
Для чого ми живемо на землі...
І що нам необхідно просто знати.
А в синім небі линуть журавлі.

Учень. Але у цьому світі ми для чого?
Яка мета? Що треба нам робить?
Чому не зна людина основного:
Для чого в дивосвіт приходять жить.

Учень. Усі ми в світ прийшли, щоб жити,
Добро творити на землі.
Учимося, дітоньки, любити,
Навчаймося, коли малі.

Учень. Щоб наше серце добрим стало,

Щоб в нім любов палка жила,
Щоб завжди серце зберігало
Любов і трішечки тепла.

Учень. До цього радісного світу
До всіх живих, що на землі,
До пташечки, дерев і цвіту...
Любім цей світ... друзі мої.
(*Надія Красоткіна*)

Учень. Для всіх — це небо голубе,
Для всіх - річок розбіг,
Хай щастя кожен день несе
Для всіх, для всіх, для всіх.

«Мир полям»

Муз. Р.Васіної, сл. М.Сингаївського

Для всіх зоря зійшла ясна,
Для всіх дитини сміх,
І наша пісня голосна
Для всіх, для всіх, для всіх.

Приспів:

Мир полям і лугам,
Де ромашок білий цвіт,
Мир траві і пташкам,
Мир тобі, великий світ.
Мир усім, хто співа,
Щоб у дружбі нам рости.
Мрія нас зігрива
Про планету доброти.

Для всіх - це небо голубе,
Для всіх - річок розбіг,
Хай щастя кожен день несе Для всіх,
для всіх, для всіх.

Учень. Така цікава вся земля,
Я з подивом дивлюсь
На сині-сині небеса,
На ліс і рідний гай.
Повсюди диво і краса –
Дивись і пізнавай.

Учень. А пізнавати світ, розкривати перед нами його красу, бути добрими, милосердними, людяними допоможуть нам твори Великого Добротворця Василя Олександровича Сухомлинського.

(Дитина звертається до матері)

Дитина. Мамо, а чому так багато зірок на небі?

Мати. Це коли людина на світ приходить, Бог зірку запалює і горить та зірка, поки людина не помре. А як помре, зірка гасне і падає. Бачила?

Дитина. Бачила, мамо, бачила.
Мамо, а чому одні зірочки ясні, а інші ледь видно?

Мати. Бо коли людина зла, заздрісна, скупа, її зірка ледь-ледь тліє. А коли людина добра, любить людей, робить їм добро, тоді зірка такої людини світить ясно і світло.

Такою яскравою зіркою був і залишається для нас Василь Олександрович Сухомлинський. Він ніколи не буде у минулому. Він завжди з нами, він у майбутньому. До його мудрих порад звертаємось ми, батьки, педагоги.

І донині ходить по світу свята доброта Великого Добро творця. Сіє спокій, єднає серця і розвіює смуток.

Доброта

Розступилась дрімота,
Ходить світом доброта,
Ані смутку, ні журби не знає.
Де природа золота,
Сіє спокій доброта,
А де люди, там серця єднає.

Приспів:

Доброта! Доброта!
Добротою день і ніч обіймає.
Доброта! Доброта!
Ходить світом доброта Миколая!

Розступилась дрімота,
Ходить світом доброта,
Не минає ні **Землі**, ні суші.
Усміхніться доброти
Всі, хто є на цій землі,
Хай зігріє вам серця і душі!

Приспів:

Учень. - Доброму скрізь добре! - мама так сказала
Я її послухав і не зрозумів.
Мама пояснила, казку розказала,
Став я прислухатись до чарівних слів.

Й зрозумів нарешті, що добро творити –
Треба щохвилини, протягом всіх літ!
Це і є завдання кожної людини
Бо вона приходить для добра у світ!
(Надія Красоткіна)

Учень. Всі прийшли на землю, щоб добро творити,
Щоб ростить старанно честі деревце.
Треба добрим бути, чесно завжди жити.
Й ти ніколи в світі не забудь про це!

Учень. Я дуже! Ну дуже-предуже хотіла,
Щоб в мене були, як в метелика крила.
Могла б я тоді в синім небі летіти,
На білій хмаринці могла б посидіти,
Весь світ я прозорого вкрила б росюю
І землю засіяла я б добротою.
А мрія, скажу вам, тут дуже проста:
Метелик - це ж є і краса, й доброта!

Учень. У вересні є багато релігійних та народних свят. Одне із них, 28 вересня, можна назвати святом доброти, людяності, милосердя. Адже в цей день народився Великий Добротворець - Василь Олександрович Сухомлинський.

Учень. Для дітей він віддав
Своє серце гаряче!
Він навчив їх любити
Споришеві стежки,
Слухати спів солов'їв,
З полем вчив розмовляти.
І під небом прозорим
Світлий клас він відкрив.

Учень. І Сухомлинського чарівне слово

В серці діток колосом зросло.

І не забудеться воно ніколи

Бо несе в серці щастя і добро.

Учень. Так, це серце несло добро, щастя, радість усім, хто з ним спілкувався: і дітям, і дорослим, і зовсім літнім людям.

Учень. А як майстерно вмів він змалювати красу рідної землі, показати стосунки між дітьми.

Учень. Є у Василя Олександровича книги казок, притч, легенд, які однаково хвилюють як дітей, так і дорослих. «Казка, - говорив він, - це свіжий вітер, що роздмухує вогник дитячої думки й мови».

Учень. Найближчою людиною у роки дитинства була для Василя Олександровича бабуся Марія - чудова і дуже добра людина. Усе найскладніше вона вміла пояснити казкою. І малому Василькові здавалось, що він бачить цю казку.

Давайте і ми заглянемо у чарівний світ казок.

Дінь-дінь-дон

Сл. і муз. А.Житкевича

Наслухався ранок Розмов про сніданок.

Наслухався день

Веселих пісень.

А що ж на вечір

Буде малечі?

Що? Що? Що?

Приспів:

Бабусина казка, Матусина

ласка, Татова рука,

Подушка м'яка, Перина

пухкенька, Піжама м'якенька,

Ось вони –

Дінь-дон, дінь-дон

Дінь-дінь-дон-

Сон є сон.

І так кожен ранок Слова про сніданок.

і так кожен день Співає пісень.

А що ж на вечір
Буде малечі?
Що? Що? Що?

Учень. Мудра казко, казко чарівнице!
Ти добра навчаєш,
Вчиш ростить пшеницю.
Поведи мене з собою
У світ добрий і чудовий.

(До зали заходить Вовк, знесилено говорить).

Вовк. Ох, і горя я набрався,
Доки вже сюди дістався
Позбивав я навіть п'ятки,
Щоб мерщій прийти до хатки.

- З бабусею я познайомився, а на десерт залишилась онучка!
О! Іде! Люб'язно зустріну!

(Танок Червоної Шапочки. Вовк лягає в ліжко, а Червона Шапочка сідає на стільчик біля нього.)

Червона Шапочка. А чого це вуха
Раптом більші стали,
Дивним чорним пухом
Геть позаростали?

Вовк. Це щоб краще чути
Любу мою внучку!
Ти підходь-но ближче,
Дай бабуні ручку!

Червона Шапочка Чом це руки ваші
Стали волохаті?

Вовк. Це щоб було м'якше
Діток обіймати.

Червона Шапочка Чом такими злими
Стали ваші очі?

Вовк. Щоб угледіть ними

Пустощі дівочі.

Червона Шапочка А зубів страшених
Повна-повна паща!

Вовк. Це, щоб зміг, нарешті,
З'їсти тебе краще!

Червона Шапочка Хоч не вмієш, злий вовчисько,
Ти книжок читати,
Та Конвенцію дитячу
Треба гарно знати.
Там написано, що діти
Мають право жити,
Тож і я тепер себе
Зможу захистити.
Краще, вовчик, покуштуй
Пиріжка смачного,
Зроду віку ти не їв
Здобного нічого.

(Звучить музика. До зачи заходить Кім Леопольд, виконує пісню).

Якщо добрий ти
з мультфільму «День народження Леопольда»

Дощик босоніж по землі пробіг,
Клени по плечах плескав.
Якщо день ясний - то лунає сміх,
А коли все навпаки - кепсько.
Якщо день ясний - то лунає сміх,
А коли все навпаки ~ кепсько.

Чуєш, як дзвенять в небі промінці –
Сонячні ясні струни.
Якщо добрий ти - хороше усім,
А коли все навпаки - сумно.
Якщо добрий ти - хороше усім,
А коли все навпаки - сумно.

К.Л. -Друзі, давайте жити дружно!

Вовчику, ти краще з'їж пиріжки, а не дівчинку.
Навіщо тобі прилучатись до лиха!
Ти подивись, яка вона гарна, працьовита!

Вовк. І справді, красуня!

К.Л. Усі прийшли у світ, щоб жити,
Великі звірі і малі...
Людина в світ прийшла - любити,
Добро творити на землі.

„Доброта“ (звучить пісня)

Вовк.- А що воно таке, це ваше добро?
З чим його їсти?

Учень. Добро, милосердя - багатоликі.
Потреба в них - повсякчас.
Навіть там, де гори спокійні й твердь земна
Не хитається під ногами.

Учень. Добро твориться просто - ні за так,
Так, як цвіте і опадає мак,
Як хмарка в'ється і сміється пташка,
Як трудиться мурашка - горопашна.

Учень. Кожного дня нас оточують різні люди. їх багато, але вони не схожі між собою: пихаті й веселі, щасливі й не дуже, горді й такі, що завжди плазують, добрі й злі, черстві й м'якосерді.

А мова йтиме про добрих людей.

А чи задумувались ви над тим, що таке доброта? Звичайна людська доброта? Добросердечність? Чуйність?

Учень. Різні є люди на світі, з різними натурами, характерами, інтересами і смаками.

А все ж хочеться вірити, що більше хороших людей. Письменник, вчений Білецький-Носенко писав: „Думай добре, роби добро — і буде добро¹“. Робити добро треба, бо людина, яка не відчуває приязні до інших людей, руйнує себе як особистість. На злі далеко не заїдеш. Зла людина ніби постійно обкрадає себе, не вміє по-справжньому радіти, сміятися, любити.

Учень. І якщо з юних літ не привчити себе тамувати в собі роздратування, недовіру, злість, душа людська не ширшає — вона обростає ненавистю, поїдає саму себе. А потім дивись - і висохло у душі живильне джерело, що допомагало жити, вірити, рухатися вперед. Отже, добро - не наука, воно - дія.

Учень. Прикладів тому безліч у нашому житті. Вони на кожному кроці. Звернімось до усної народної творчості. -Як народ говорить про доброту, про людей щедрих душею?

Учень. Де немає добрих, там і добра нема.

Учень. Зробиш добро - не кайся, вдієш лихо — начувайся.

Учень. Добрий чоловік людям добро чинить І нікому не хвалиться. Шукай добро: воно дорожче від золота.

Учень. Той мені брат, хто моєму добру рад. З добрим дружись, а лихих стережись. Усе добре переймай, а зла - уникай.

Учень. Не шукай друга ні багатого, ні вельможного, а хай він буде хоч і бідний, але добрий.

Учень. Хто людям добра бажає, той і собі має.

Учень. За добро добром платять.

Учень. Народна мудрість вчить: „Погана дорога до добра не веде“.

Від рідної домівки, від порогу батьківських осель у світ ведуть безліч доріг, і серед них треба вибрати ту, одну-єдину, правильну, якою пройдемо через усе своє життя.

(Входять дві дівчинки - Коротка і Довга стежки. Коротка стежка звертається до Довгої стежки з тихою в голосі).

Коротка стежка. Ой сусідко, ми так довго живемо поряд, Але одна про одну нічого не знаємо. Давай познайомимось. Поглянь на мене. Я стежка широка, рівенька, гладенька. Обабіч мене ростуть кущики, цвітуть квіти. Жодного камінчика на мені нема. У мене завжди багато людей. Мене вибирають тому, що йти по мені легко, приємно, зручно. Мені так весело!

Довга стежка. А я вузька, довга, звивиста, терниста, нерівна. На мені повно гострих каменюк та ям. Нелегко і незручно по мені ходити. Я веду туди, куди ти не ведеш. Ти гарна на початку, але кінець твій поганий.

Коротка стежка. Ти так думаєш, а я - по-іншому!

Давай не будемо сперечатися, а побачимо, кого з нас вибере оця дівчинка.

(З 'являється дівчинка з іграшками).

Дівчинка. Який гарний подарунок зробили мені мама й тато. Другий день милуюся ними і ніяк не натішуся. Іграшки не тільки гарні, але й цікаві.

(Дівчинка сіла на стілець і розглядає Іграшки.. До неї підходять ще двоє дітей).

Перша дитина. Які в тебе гарні іграшки! Я навіть не знаю, як вони називаються.

Дівчинка. Ось це - комп'ютерна гра, а це - птах, що сам літає.

Друга дитина. Дай нам побавитися.

(Дівчинка хоче дати іграшки, але Коротка стежка нахилиється до неї)

Коротка стежка. Не давай, бо поламають. І сама не будеш мати чим гратись.

(Дівчинка задумалась і заховала іграшки).

Друга дитина За іграшки не бійся. Ми будемо гратися обережно і не зламаємо їх.

Коротка стежка. Не давай!

Довга стежка. Поділись, дівчинко! І не забувай, що за добро добром віддячать. Хіба ти не знаєш, що людина народжена, щоб робити добро?

Дівчинка. Так, так. Я пригадую, як мене бабуня вчила: „Роби добро і не питай, для кого воно“. І ще бабуня казала: „Кожна людина доброю повинна бути. Краще трохи добра, ніж багато зла“. Дякую тобі, Довга стежко, що не дала мені забути таких важливих слів. А ви, друзі, вибачайте, що на хвилюку завагалася. Сьогодні ми всі разом пограємося. І не тільки сьогодні.

Довга стежка. Я задоволена, що дівчинка вибрала мене.

Учень. Доброта - ознака сили, а не слабкості. І нехай кожен з нас задумається: «А чи все я зробив для того, щоб людям було біля мене затишно?»

Учень. А я хочу сказати словами із послання Святого Апостола Павла до римлян: «Не будь переможений злом, Але перемагай зло добром».

Вовк. Зрозумів! Як соромно за мої вчинки. Ніколи більше не буду робити зла.

Учень. А нас з вами знову кличе казка, осіння казка Василя Олександровича Сухомлинського. Давайте помандруємо разом з його героями шукати і красу і доброту.

Учень. Стоїть над шляхом тополина
Струнка, висока, гарна, рясна.
Над нею білі хмаринки линуть
Дарують їм свій пух сріблястий.

Учень. А на вершечку, серед віття
Тче павучок в свої сітки
Пушинки ті всі ловить миттю

Й пряде тонесенькі нитки.

Учень. З ниток гніздо він тче поволі,
Зимою щоб було де спать,
А зайві ниточки з тополі
За вітром ген собі летять.
На кущі серед листків
Щось цікаве хтось наплів
Ну, мереживо таке,
Дуже гарне і тонке.

Учень. Із листка спустивсь павук
Ніг він мав аж вісім штук!
Поки я їх рахував,
Він мереживо сплітав.

А павучатам хочеться літати

В хатинці з павутин павук з павучкою
Гукають неслухняних павучат: -
Он баба Осінь вже рудою ключкою
Додому заганяє дитинчат.
Ану мерщій ідіть в своє кубло,
Щоб на листку у світ не понесло.

Приспів:

А павучата весело гойдаються
На гойдалках з тоненьких павутин
І, мов, на парашутиках спускаються
На листі у сріблястий серпантин

Бабуся осінь з ключкою й вітрами
Ще, кажуть, чимчикує за борами.
А тут лиш панна в шатах золотих Розгойдує
маляток лісових.
Павук з павучкою стомилися гукати,
А павучатам хочеться літати.

(Вчитель розповідає історію, записану В.О.Сухомлинським „Спіть, мамо, спіть...”

Прости нас, матусенько
Сл. Миколи К'уздо

Як, матінко люба, змогла ти так рано
Досвітні тумани у коси вплести.
Бо в тебе росли ми не завжди слухняні,

Прости нас, матусенько рідна, прости.
В розлуці стискалося серце від болю,
А губи шептали: „Нехай вам щастить...”
Ми щастя не завжди ділили з тобою.
Прости нас, матусенько рідна, прости.

Ти б небо схилила, розвіяла б ночі,
Щоб стежку прокласти для всіх з доброти.
На шлях виряджали засмучені очі,
Прости нас, матусенько рідна, прости.
В розлуці стискалося серце від болю,
А губи шептали: „Нехай вам щастить...”
Ми щастя не завжди ділили з тобою.
Прости нас, матусенько рідна, прости.

Пам'яті Василя Олександровича Сухомлинського присвячується.

Учитель. Серпень тихо згаса.
В шибку стукає вересень,
Коридори шкільні заповня дівтора,
У тривогах земних перед вильотом селезень.
Вже до Тебе прийти поклонитись пора.

Учень. Поклонитись за серце добра й справедливості,
Поклонитись за сонце в дитячих очах,
Поклонитись за те, що з Твоєї ж бо милості
Слава Школи Дитини луна по світах.

Учень. Навчав терпляче в лісі і у полі
Торкнутись квітки й не струсить росу,
Проголосив святинями у школі
Природу, Матір і Красу.

Прийдуть діти до класу
Не раз, і не два, а у соте!
Тільки де ж той учитель?
Немає його... Може він притомивсь
Після дуже важкої роботи
Зачекалися діти
Виглядаючи друга свого.

Учень. -Я урок підучила!
Все як слід розкажу, без підказки!

Учень. -А мені щонайкраще
То праця у квітнику!

(Звучить голос В.О.Сухомлинського)

- Я вам вірю, малята,
Тільки прошу мене не чекати,
Надто довга дорога...
Пробачте, нема їй кінця.
Вас чекають віки - вітровійні,
Дивами багаті.
Вам повірять світи,
Бо Вам доброта до лиця!

Учитель. Ми лиш тепер приходимо до цього
І не відступим більше ні на мить,
Над нами як суддя і вчитель строгий
Бджола Твоєї мудрості бринить.

Ромасики та Олечки, Івасики,
Хай завжди
Цей світ умитим буде та погожим.
Любіть життя,
Робіть добро щоднини!
І пам'ятайте завжди: Ви Людина!

Встає світанок
Сл. Івана Корсака

Встає світанок
Ніжно-синій з ночі,
Весна всміхається
На втіху дітям.
Латать розплющить очі,
Жовті очі: Добридень, світе,
Мій добрий світе!

Приспів:

Ромасики та Олечки, Івасики,
Хай завжди цей світ умитим буде та погожим,
І щирий місяць, та ласкаве сонце...
Тож береже їх завжди, Матір Божа!

Косматі вільхи,
Сосни та тополі,
В негоду слуги станьте в оборону.
Старійшини в родинному ви колі,
Ласкаві будьте,
Покажіть дорогу.

Приспів:

У злагоді
Усім нам жити треба!
Вам друзі
Кожна квітка і жучок,
Ярозелені трави і дерева,
І добрий сірий вовк, І їжачок.

Приспів

Нехай Кощій здійма
Сердитий вітер, -
із казки в будні утече Мара.
Та ви життя з любов'ю проживіте,
Щоб не образить
Навіть комара.

Приспів

Література

- Бех І.Д. Виховання особистості. – К.,2003. – С.110.
- Бондар Л. Уроки мислення серед природи у педагогічній спадщині В.О.Сухомлинського // Початкова школа. - 2005. - №9.
- Гончаренко Н.М. Думки В.О.Сухомлинського про самостійну роботу учнів з книжкою // Рідна школа. – 2013. – №11 – С.91-93.
- Даценко О. Ідеї В.О.Сухомлинського у діалозі з сьогоденням // Сільський вісник. – 2003.– 17 травня.– С.5.
- Історія педагогіки / За ред. М.С.Гриценка.– К., 1993.
- Коваленко О. Організація методичної роботи за ідеями В.О.Сухомлинського // Рідна школа. – 2004. – №2. – С.25-27.
- Кривенко О. Педагогічні ідеї В.О.Сухомлинського і національна школа // Сільське життя. – 2003. –27 вересня. – С.4.
- Міхелі С. Педагогічні ідеї В.О.Сухомлинського як концептуальна основа особистісно орієнтованого підходу // Початкова школа. – 2003. – №9. – С.5-12.
- Новгородська Ю. Ідеї В.О. Сухомлинського живуть і розвиваються // Рідна школа. – 2002. – Листопад. – С.44-45.
- Правий В. Творче впровадження педагогічних ідей В.О.Сухомлинського в умовах розбудови національної освіти // Освітнянське слово. – 1998. – Вересень. – С.15.
- Савченко Л. Педагогічні ідеї В.О.Сухомлинського в системі методичної роботи школи // Освітнянське слово. – 2000. – Жовтень. – С.4.
- Сухомлинська О.В. Ідея свободи у поглядах Сухомлинського В.О. // Початкова школа. – 2005. - №9.
- Сухомлинська О.В. Цінності у вихованні дітей та молоді: стан розроблення проблеми // Педагогіка і психологія– 2014. – №1. – С.105-111.
- Сухомлинський В.О. Слово про слово. – Вибр. тв. у 5-ти т., т.5. – К.: Рад. шк., 1997.
- Сухомлинський В.О. Батьківська педагогіка. – К., 1978. – 262 с.
- Цугуй В. Педагогічні ідеї В.О.Сухомлинського в практиці сучасної школи // Сільське життя. – 1997. – 20 серпня.
- Шпак В.П. Реабілітаційно-педагогічні погляди В.О.Сухомлинського.// Педагогіка і психологія. – 2003. - № 3-4 (39-40).
- Шулікін Д. Василь Сухомлинський: діалог із сучасністю.// Освіта України. – 2008. - №84-85.